Єднаймося в Просвіті!

Галицька Просвіта

Ідею державності нації не можна здійснювати 100-ма шляхами, а тільки шляхом твердих рішень і ще твердіших обов'язків чинного послуху.

Юліан ВАССИЯН

№ 4 (367)
26 січня 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ІДЕЯ І ЧИН

ДЕРЖАВІ БУТИ, КОЛИ У СЕРЦІ – КРУТИ!..

Ми можемо бути різні – галичани й донеччани, закарпатці й сіверці, слобожани й гуцули… Але ми – українці. І коли в доленосний час розпаду імперій – Російської і Австро-Угорської – у нестримаиому одвічному прагненні українського народу до державності постали Українська Народна Республіка і Західноукраїнська Народна Республіка і з'єдналися 22 січня 1919-го, ми серцем проголошували: ми – єдині… навіки єднаються Наддніпрянщина й Галичина… Та не відали, що Москва ніколи не змириться із самостійністю України. І в той доленосний час, коли наші, засліплені ленінською соціально-братською ідеєю єдності двох народів, державники розпустять українську армію, Москва ординською навалою впаде на Київ. А захищати його було нікому. Тоді на спротив піде українська молодь…

У цих умовах був ухвалений IV універсал Центральної Ради – уряду УНР, який став закликом до боротьби з більшовицькою Росією. 5 січня 1918 року на зборах студентів молодших курсів Київського університету святого Володимира й Українського народного університету було ухвалене створення студентського куреня січових стрільців.

11 січня 1918 року газета «Нова Рада» видрукувала звернення «До українського студентства», в якому зазначалося: «Прийшов грізний час для нашої Батьківщини. Як чорна гайворонь, обсіла нашу Україну російсько-большевицька грабіжницька орда, котра майже щодня робила у нас нові захвати, і Україна, одрізана звідусіль, може врешті опинитись у дуже скрутному стані. В цей час Українська фракція центру Університету св. Володимира кличе студентів-українців усіх вищих шкіл негайно прийти на підмогу своєму краєві й народові, одностайно ставши під прапор борців за волю України проти напасників, які хотять придушити все, що здобуто нами довгою, тяжкою героїчною працею. Треба за всяку ціну спинити той похід, який може призвести Україну до страшної руїни й довговічного занепаду».

До новоствореного куреня навіть вступили учні старших класів української гімназії ім. Кирило-Мефодіївського братства Києва. Таким чином, вдалося скласти дві сотні, на чолі яких поставили студента Українського народного університету – старшину (сотника) Андрія Омельченка.

До Києва з декількох напрямків рвалися три більшовицькі армійські групи під загальним командуванням царського полковника М. Муравйова. І на плечі українських юнаків випала важка ноша тримати оборону обабіч залізничного полотна поблизу станції Крути. Загальне керівництво оборони здійснювали штабс-капітан Ф. Тимченко та Ф. Богаєвський.

Бій розпочався 29 січня біля дев'ятої години ранку й протягом п'яти годин українські підрозділи стримували атаки ворога. Вранці 30 січня московські війська почали наступати, обстрілюючи гарматним вогнем лінію окопів від станції Пліски. В першій ворожій лаві йшли п'яні матроси. Ось як описує ці події учасник бою поручник М. Михайлик: «Мені видно було три чорні густі лави матросів, що пішли в наступ. Затріскотіли скорострільні, рушниці. Видно було, як падали на снігу чорні постаті матросів, але присувалися вони все ближче і ближче. У нас уже було багато ранених і сотня відходила до окопів». Скориставшись кількаразовою перевагою в чисельності, наступаючі зім'яли оборону й почали оточувати українські частини. Розуміючи безвихідь свого становища й не бажаючи здаватись у полон ворогові, бійці студентського куреня пішли в атаку і майже всі загинули.

Спочатку 27 студентів і гімназистів були захоплені в полон. А коли більшовицький командуючий П. Єгоров довідався про втрати, які понесли його підрозділи, а це не менше 300 осіб, він наказав стратити полонених. Надвечір студентів і гімназистів розстріляли у дворі станції Крути. Серед них – Божко-Божинський, М. Лизогуб, О. Попович, В. Шульгин, П. Кальченко, М. Ганкевич та інші. Однак до останньої хвилини свого життя гідно стояли, дивлячись смерті у вічі ці воїстину українські патріоти. Перед стратою гімназист із Галичини Григорій Папський заспівав гімн «Ще не вмерла…» І його спів підхопили приречені на розстріл.

Уже в березні 1918 р. після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва, було вирішено перепоховати полеглих юнаків на Аскольдовій могилі в Києві. 19 березня 1918 р. тіла віднайдених студентів були перевезені до Києва й поховані.

У радянські часи полеглі під Крутами кваліфікувалися як зрадники чи просто замовчувалися. Студентські могили з Аскольдової гори забрали і на тому місці розбили парк. З часу подій уперше про увічнення пам'яті студентів згадали в 1990-их роках, коли Народний рух України встановив тут дерев'яний хрест. 2006 року відкрили Меморіал пам'яті героїв Крут і видали пам'ятну монету.

Ми зобов'язані пам'ятати й знати історію битви під Крутами, битви, яка стала символом патріотизму і жертовності у боротьбі за незалежність України. Особливо це стосується молоді. Адже крізь роки й призму історії промовляють до нас ті, хто так і не зазнавши перших юнацьких почуттів, змінивши побачення з коханою на зустріч з більшовицькою ордою, з честю віддали життя за рідну Вітчизну. Це про них написав Павло Тичина:

На Аскольдовій могилі
Поховали їх –
Тридцять мучнів українців,
Славних, молодих…
На Аскольдовій могилі
Український цвіт! –
По кривавій по дорозі
Нам іти у світ.

Володимир БАКАЛА,
старший науковий співробітник,
Михайло ФРЕЇК, *завідувач музею-меморіалу «Дем'янів Лаз»*

ВІДЗНАЧЕННЯ

УКРАЇНА – СОБОРНА
ДЕРЖАВНО, ДУХОВНО, МЕНТАЛЬНО

Саме такою хотіли б бачити нашу країну учасники урочистого віча, яке відбулося 22 січня біля пам'ятника творцям ЗУНР в Івано-Франківську.

Після виконання «Ще не вмерла…» і «Боже великий, єдиний» до пам'ятника поклали вінки від обласної і міської влади, від товариства «Просвіта», інших громадських організацій. Священики українських Церков піднесли молитву за наших великих попередників, які 93 роки тому всупереч небезпекам і ворогам творили українську соборність.

– Акт Злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року – це послання до єдності нам, сьогоднішнім громадянам України, – сказав, відкриваючи віче, міський голова Віктор Анушкевичус.

– Соборність – це величний храм, єднання духовне, ментальне, ідейне, а не тільки територіальне, – наголосив голова обласної ради Олександр Сич. – А нашу національну ідею можна висловити коротким гаслом: «Слава Україні!».

– Акт злуки, проголошений на Софійському майдані 93 роки тому, – це приклад для нинішніх українців, як треба долати політичні, етнічні, географічні та інші розбіжності, – сказав у своєму слові заступник голови облдержадміністрації Роман Іваницький.

– Що означає для нас Соборність і Свобода? Чи маємо ми сьогодні Соборність і Свободу? – звернувся до присутніх голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький, оскільки Акт Злуки ми відтепер відзначаємо із Днем Свободи. – Пройшли десятиліття та й нині у незалежній державі перепон, якими штучно розділяють українців, не поменшало. Владці й політики ділять нас за мовою, історією, Церквою, культурою, традицією, національними героями й пріоритетами… І ці тенденції, ці спекуляції із кожними черговими виборами щоразу посилюються. Українці у своїй, здавалося б, державі вимушені боротися не лише за економічні права чи соціальний захист, а за те, щоб Україна хоча б залишилась українською… А чи маємо ми Свободу? Чи можна свої права відстояти у суді, у ЗМІ, у владних інституціях?.. Національною ганьбою є переслідування владою опозиції, антиєвропейська політика, приниження перед Москвою…

Промовець закликав попри всі негаразди вірити в українське майбуття, залишатись українцями, утверджувати соборність своїми чесними патріотичними діями і вчинками. А такий час гряде – наступні вибори.

Промовці – голова Братства ОУН–УПА Карпатського краю Федір Володимирський, народний депутат Зіновій Шкутяк, голова ОО КУН Богдан Борович, учитель Василь Бойчук говорили про те, що об'єднання УНР і ЗУНР стало виявом одвічного прагнення українців жити в одній українській державі й залишилось в історичній пам'яті народу, яка розцвіла у січні 1990-го яскравим ланцюгом Злуки від Івано-Франківська – столиці ЗУНР – до Львова, Києва. Із заходу – на Схід. І хоч сьогодні ми, може, стали віддаленішими, це тимчасово. Врешті таки запануємо на своїй землі, переконані учасники урочистості.

А молодь обласного центру намагалась організувати живий ланцюг, аби з'єднати Вічевий майдан і ратушу. Щоправда, молодих зібралось на акцію замало. Але похвальна сама спроба дії.

Напередодні в обласному академічному музично-драматичному театрі відбулася святочна академія «Єднає нас усіх свята земля, ім'я якої – Україна» за участю заслуженого академічного ансамблю пісні і танцю «Донбас». З доповіддю на урочистості виступив перший заступник голови обласної ради Василь Гладій.

Урочистості з нагоди свята відбулися в містах і селах краю.

Богдан ВІВЧАР

ПРЯМА МОВА

ВОЛОДИМИР БІЛОУС: ТИМОШЕНКО ТРУЯТЬ ТАЛІЄМ

Таку сенсаційну заяву зробив чернівецький військовий лікар-токсиколог із 50-річним стажем Володимир Білоус.

Усе, що твориться навколо Юлії Тимошенко, наводить на думку, що і рішення Печерського суду щодо її ув'язнення, і рішення Апеляційного суду, і розпочаті нові судові справи є замовними для прикриття факту отруєння, щоб на волю вона вийшла тільки мертвою… Навіть коли такого отруєного хворого випускають, він за якийсь час повільно помирає…

ПОСТАТІ

УЧИВ ВІН НАС, ЯК ТРЕБА

Минуло сімдесят років від народження великого сина України Анатолія Погрібного. У Києві на будинку, де він жив, відбулося відкриття меморіальної дошки. Цим відзначена праця видатного українського вченого, публіциста. На урочистостях виступили заступник Голови Верховної Ради України Микола Томенко, голова Спілки письменників України Віктор Баранов, упорядник книги спогадів поетеса Любов Голота, діячі культури і мистецтва України, а також дружина, Ганна Погрібна.

Уродженець Чернігівщини Анатолій Григорович Погрібний був академіком, доктором наук, заступником голови Комісії України у справах ЮНЕСКО, лауреатом багатьох літературних премій: ім. О. Білецького в галузі літературної критики, ім. І. Огієнка, ім. І. Багряного, ім. Б. Грінченка, ім. Д. Нитченка, Національної премії України імені Тараса Шевченка. Він – засновник і довголітній голова Всеукраїнського педагогічного товариства ім. Г. Ващенка, один із засновників Народного руху України, Товариства української мови ім. Т. Шевченка, «Просвіти», Демократичної партії, Конґресу української інтеліґенції. А. Погрібний – автор понад тисячі статей та десятків монографій. Особливу популярність здобув як автор і ведучий публіцистичної радіопрограми «Якби ми вчились так, як треба».

У КИЄВІ НА МАЙДАНІ…

Урочистості до свята Злуки відбулись по всій Україні. Символічними живими «ланцюгами єдності» з'єднали береги Дніпра у Дніпропетровську та Києві. На межі Тернопільської та Хмельницької областей провели акцію «Збруч – ріка єднання!». У Тернополі та Львові представники Комітету опору диктатурі з'єднали живим ланцюгом пам'ятники Тарасові Шевченку і Степанові Бандері. Відбулися також марші опозиційних сил. У Донецьку біля пам'ятника Тарасові Шевченку представники опозиційних партій провели мітинґ.

Мітинґи відбулися у багатьох інших містах країни.

А в Києві, на Софійському майдані, на якому проходила і церемонія проголошення Акта злуки в 1919-му, мітинґували представники об'єднаної опозиції. Водночас вони домовилися про формування єдиного списку кандидатів у народні депутати на мажоритарних округах. Про це йдеться в угоді про спільні дії об'єднаної опозиції. Згідно з угодою, опозиційні сили формують єдиний список на мажоритарних округах за принципом «один округ – один кандидат від об'єднаної опозиції», визнають базовими вимогами до кандидатів «порядність, принциповість, фаховість, громадський авторитет і бездоганну репутацію», а після перемоги на виборах у 2012 році об'єднана опозиція утворює парламентську більшість і розпочинає процес формування нової української влади.

Опозиціонери домовилися узгоджувати спільні політичні принципи та задекларували відмову від публічної взаємної критики і взаємного поборювання. Учасників мітинґу з-за ґрат вітала Юлія Тимошенко. Її звернення зачитав Олександр Турчинов. А лідер «свободівців» Олег Тягнибок закликав об'єднуватись довкола спільних здобутків, а не довкола поділу місць у парламенті. Виступали Віталій Кличко та Арсеній Яценюк, останній з яких і оголосив про підписання опозиційної угоди.

А письменник Василь Шкляр відверто запитав: «Чи здатні ви, представники «Батьківщини», врятувати Україну, якщо будете йти на вибори самі? Ні. Самостійно ви навіть не будете здатні врятувати свого лідера. Арсенію Яценюк, чи здатні ви врятувати Україну? Ні. Якщо ви підете на вибори самі, вже не буде ані «фронту», ані «змін». Я хочу звернутися до Анатолія Гриценка. Ми шануємо вас. Але чого варті будуть ваші чесноти, якщо ми отримаємо другий термін цього Президента?»

Отож чи будемо ми, як кажуть, мати в осаді оце розуміння політиками ситуації і спонуканої українським народом потреби переступити власні амбіції задля порятунку України?..

Н. К.

ВШАНУВАННЯ

ЗГАДАЛИ ПОЛКОВНИКА...

У СНЯТИНІ ВЕЛЕЛЮДНО ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ПОЛКОВНИКА УПА ВАСИЛЯ АНДРУСЯКА (ҐРЕГОТА, РІЗУНА) В ЙОГО 97-мі РОКОВИНИ.

В урочистості взяли участь керівники районних громадських організацій – Всеукраїнського об'єднання ветеранів, Братства вояків ОУН–УПА, «Просвіти», представників ВЛУЖ (Всеукраїнської ліґи жінок), політичних партій – «Україна майбутнього», КУН, Українська платформа «Собор», Народний рух, ВО «Батьківщина», депутат обласної ради Микола Семенюк, делеґовані старшини від СКУ «Січ» Іван Грушецький, Іван Порайко і Дмитро Одинський.

Про життя, діяльність і бойовий шлях леґендарного командира IV військової округи УПА полковника Василя Андрусяка розповів голова районної станиці Братства ОУН–УПА Степан Москалик. Голова РО партії «Україна майбутнього» Дмитро Сав'юк запропонував ширше висвітлювати й пропаґувати історично вагомі віхи боротьби за здобуття українським народом незалежної власної держави, а голова РО партії Українська платформа «Собор» Роман Киктик підтримав пропозицію автора цих рядків, координатора зібрання, разом із органами влади організувати масові відзначення січневих дат – Дня Соборності, утворення УНР, Дня героїв Крут. Депутат районної ради Григорій Ступарик запропонував висвітлювати в пресі правдиву оцінку ще однієї січневої дати – Переяславської ради, яка обернулася тристасімдесятилітнім московським поневоленням України.

Микола Семенюк застеріг, що нашій державі загрожує новітнє економічне й політичне поневолення північним сусідом, через Харківські угоди, здачу українських стратеґічно важливих промислових об'єктів і ҐТС, через репресивні дії влади щодо своїх політичних опонентів від ВО «Свобода», «Тризуб», лідерів опозиції, афґанців, чорнобильців, малого і середнього бізнесу. Своє бачення виклала голова Горішньо-Залучанського осередку ВОВ Емілія Чернявська. А почесний голова Руху Петро Тимчук наголосив на необхідності збереження і цілковитого відродження українських, покутських традицій.

Урочистість завершилась ходою до пам'ятника Василю Андрусяку, де до його підніжжя були покладені квіти, виконаний Державний Гімн, зачитаний Декалог українського націоналіста, проспівані колядки.

Василь ШИЯН,
голова Снятинського РВ ВОВ

ВІДЛУННЯ ПОДІЇ

В історії стосунків двох сусідніх народів – українців і поляків – було багато трагічних сторінок. І логіка поступу у майбутнє вимагає правди, мужності й розуму, аби переступити кривди й образи, пробачити один одному, що було недобре з одного чи іншого боку і спільно з добрими намірами вибудовувати шлях у майбутнє. Але така позиція сприймається не всіма. Деякі заанґажовані політики сусідньої держави всю провину, скажімо, за події сорокових років на Волині переклали на українців. Саме тому свого часу «Галицька Просвіта» (№ 15 за 14 квітня 2011 р.) опублікувала матеріал «Відлуння катівської сповіді» про вихід у США книги спогадів колишнього бойовика-екзекутора Армії Крайової Стефана Домбського. У ній відверто й незавуальовано йдеться про винищення аківцями українського населення Волині. Ми просто нагадали правду про кривду.

ПРОВОКАЦІЯ БРЕХУНІВ ТА УКРАЇНОФОБІВ

Але її не хочуть чути не лише польські ультраправі, а й українські ультраліві зразка нардепів колісніченків і богуслаєвих, яким спокій і мир між сусідами, та й у самій Україні, і не сниться. Саме це підтвердила нещодавня презентація у Запоріжжі книги українофоба В. Поліщука «Гірка правда». Останній у всіх бідах і трагедіях наших стосунків звинувачує українців.

Дії організаторів презентації книги є злочинними, тому що сіють міжнаціональну ворожнечу й ненависть між польським та українським народами. По суті організатори сприяють збуренню українського суспільства з метою морального та фізичного поборення один одного, використовуючи історично складні українсько-польські міжнаціональні стосунки, йдеться у заяві голови Запорізького ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка О. Ткаченка.

Задля спокою запорізької громади та України загалом, на ім'я начальника УСБУ у Запорізькій області «Просвіта» скерувала відповідну заяву, в якій вимагає притягти до відповідальності знахабнілих, шовіністично налаштованих, організаторів вище згаданої «презентації», спрямованої на дестабілізацію суспільства і розпалення міжнаціональної ворожнечі...

У заяві йдеться також про те, що організатори «презентації» займаються фальсифікацією та перекрученням історичних подій щодо діяльності ОУН–УПА. Адже загально визнано, що члени ОУН–УПА боронили свою рідну землю і рідних, захищаючи Україну від німецьких, радянських фашистів та інших поневолювачів.

Під час проведення ганебної «презентації» запорізькі патріоти виставили пікет: «Геть антиукраїнців та брехунів з української землі!».

До речі, Колісниченко та Богуслаєв заявляють про необхідність сформувати об'єктивну думку про трагічні події української історії, якими б гіркими вони не були. І як одне з найкращих джерел для її формування пропонують «працю» Поліщука.

Але історики не визнають такого джерела. Так, польський історик Ґжеґож Мотика (доктор історичних наук, співробітник НАН Польщі, член Наглядової ради Інституту національної пам'яті Польщі), який є одним із авторитетних дослідників Волинської трагедії як у Польщі, так і в Україні, відносить працю Поліщука за класифікацією до «позанаукових». Ба більше, у 2005 році у Варшаві під його редакцією вийшла книжка «Служби безпеки Польщі й Чехословаччини проти українців 1945–1989 рр.», де він у вступній статті зазначає, що напередодні розпаду СРСР спецслужби Польщі та Радянського Союзу організували «злив» у ЗМІ маси документів з метою очорнити український націоналізм. Серед них – і спогади поляків, котрі проживали на Волині під час війни. Чимало з цих спогадів були сфабриковані й не підтверджувалися документально. Саме ці спогади зі ЗМІ, пише Мотика, згодом використав у своїй книжці Поліщук.

На цій підставі виникає запитання: як книжка, котра, на переконання дослідників, не має нічого спільного з наукою, написана на сумнівних матеріалах, без використання архівних джерел, може претендувати на об'єктивність і унікальність, як заявляють нардепи Колісниченко та Богуслаєв.

Волинська трагедія – це справді одна з трагічних сторінок в історії відносин польського і українського народів. Над цією проблемою активно працюють історики обох країн. До речі, в Україні авторитетним знавцем цієї проблематики є доктор історичних наук, професор Ігор Іллюшин. Він також входить до робочої групи експертів України й Польщі з проведення додаткових наукових досліджень трагічних подій на Волині у 1943–1944 роках періоду Другої світової війни. У 2003 році вийшла його книжка про ці події, яка лягла в основу докторської дисертації. Монографія була високо оцінена польськими та українськими науковцями, а в 2009 році за внесок у розвиток добросусідських відносин Іллюшин був нагороджений Капітулою польсько-українського поєднання. Цікаво, чому Колісниченко презентував не його книжку? Адже вона справді написана на основі маловідомих документів і, судячи з її оцінки серед науковців, претендує на об'єктивність.

Якщо Колісниченко таки прагне, щоб питання Волинської трагедії і місця в ній ОУН та УПА було всебічно висвітлене в Україні, йому можна порадити видати збірник досліджень польських і українських істориків із цього питання й розповсюдити по бібліотеках країни. А поки що його «презентації» виглядають як чергова провокація від представника владної партії.

Н. К.

ВАРТО ЗНАТИ

ПОТЯГ ДО СТОЛИЦІ. І НЕ ЛИШЕ...

Міністерство інфраструктури України затвердило нову класифікацію пасажирських потягів залежно від рівня комфорту і сервісу.

Згідно з ним, вводиться категорія потягів «Інтерсіті+» (ІС+) – денний швидкісний потяг, що курсує в прямому сполученні зі швидкістю 90 км/год. і більше з допустимою швидкістю до 200 км/год., який має вагони з місцями для сидіння 1-го і 2-го класу.

Відмінністю категорії «Інтерсіті» (ІС) є менша швидкість – 80–160 км/год. і можливість включення вагонів 3-го класу.

Ще меншу швидкість – 70–140 км/год. – мають «Реґіональні експреси» (РЕ), в які, окрім вагонів з місцями для сидіння 2-го і 3-го класу, можуть включатися вагони 1-го класу.

Звичайний «Реґіональний потяг» (Р) – це також денний швидкий поїзд, який курсує зі швидкістю 50–140 км/год. з вагонами 2-го і 3-го класу.

Окрім денних потягів, у класифікації окремо виділені нічні: «Нічний експрес» (НЕ) – швидкість 70–200 км/год. із вагонами РІЦ, СВ і купейними, «Нічний швидкий» (НШ) – 50–140 км/год. з вагонами СВ, купейними і плацкартними і «Нічний пасажирський» (НП) – швидкість до 50 км/год. з допустимою швидкістю до 140 км/год. із купейними і плацкартними вагонами та можливістю включення вагонів СВ.

У класифікацію включені також «Приміський потяг» (П) і «Міський потяг» (М). Кожен тип поїзда матиме індивідуальну емблему (символіку) й однотипне оформлення.

На вагони, включені до складу потяга, в певних місцях будуть нанесені піктограми для ідентифікації типу потяга, категорії вагона і послуг, які надаються. Піктограмами позначають: місця для сидіння і клас вагона; спальні місця і категорія вагона; місця для пасажирів з дітьми; заборона куріння; вагон-ресторан; вагон-бар; кондиціонування повітря; вагон з місцями для перевезення велосипедів; вагон із купе тощо.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

ПСИХОЛОГІЯ АБСУРДУ

Саме це спадає на думку, коли спостерігаєш непрофесійність відомих нашому суспільству «проффесіоналів» від чинної влади.

Почну з Саміту Україна–ЄС. На моє переконання, то був «чорний» день сучасної історії України, бо вона надовго втратила шанс стати захищеною з Євросоюзом, який робив усе можливе й неможливе для залучення її до європейської спільноти. Але дарма, бо, ставши між можливістю отримання вільного доступу до європейських ринків за умови запровадження європейських цінностей і можливістю отримання прибутків для своїх кишень з газової труби, вибрали останнє. Путін саме на це розраховував і діяв відповідно, бо на зустрічі наступного дня він наших очільників нахабно принизив, продемонструвавши, що вони – ніхто... Надалі більше. Отримавши в минулому «на халяву» на 25 років 18 тис. гектарів елітної кримської землі за символічну плату російські «брати» звели нанівець обіцяну так звану «знижку». Кремль зробив ціну на газ для України майже вдвічі вищою, ніж для Європи, яка нічим не поступилась Росії.

Надалі апетити Москви зросли. Мова йде вже не про передачу Росії частки газогонів до Європи, а про контроль над усією газотранспортною системою України. Сюди були включені внутрішні мережі, що надалі давало можливість за відпрацьованим механізмом підвищення ціни на газ відняти будь-яке облюбоване українське підприємство. Про наслідки згоди на такі умови нам відомо з досвіду Білорусі, де «братня» Росія минулого року спровокувала тяжку економічну кризу. Мета цієї кризи – відняти у білоруського «брата» все, що запало в око. А відняти там є що: БЄЛАВТОМАЗ, МТЗ та інші успішні й конкурентноздатні підприємства, яких так не вистачає Російській імперії, яка боїться перенаселеного та потужного Китаю. Тому Путін докладає великих зусиль, щоб залучити ресурси своїх «братів» для вирішення суто російських проблем. Головна з них – «гарматне м'ясо», і за російською традицією він має намір взяти його в Україні та Білорусі.

А що ж наші «проффесори»? Не так давно Віктор Федорович всій країні обіцяв: «Почую кожного». Однак не почув, і тепер «маємо те, що маємо»: злидні, акції протесту, інфляцію та погіршення життя. Такі дії ґаранта конституційних прав громадян просто неможливо визначити улюбленою ним в недалекому минулому приказкою: «Донбас порожняк нє гоніт». Торік він навіть донецьким довів, що це не відповідає дійсності і що його команда може ґарантувати порядним та роботящим лише злидні, приниження та передчасну смерть.

Після провалу саміту Україна–ЄС Україна в боротьбі за свої газові інтереси залишилась сам на сам з Росією. Своє бачення виходу з глухого кута нещодавно прокоментував Прем'єр Микола Азаров, заявивши, що ми з братами воювати не будемо. Коментуючи його, хочу підкреслити, що вони воювали і будуть воювати доти, поки не поневолять Україну. Якось неадекватно мислить Микола Янович.

Новий виклик Україна отримала 19 січня. На цей раз від Світового банку, який критикував чинну владу за зволікання в проведенні ненависної українському народові недолугої земельної реформи. Для освіченої людини така реформа рівноцінна окупації України без ведення бойових дій. Незважаючи на неможливість придбання української землі іноземцями, реформою передбачене створення Державного Земельного банку. Наявність такого банку створює можливість іноземцям отримання української землі за непогашення державою іноземних позик. Неґативні наслідки розпродажу близько 50 відсотків землі сільгосппризначення іноземцям не так давно відчула Арґентина: спочатку значно зросли ціни на харчі, а потім – і на все інше. Не розуміти такого може хіба дурень, а погодитись із цим – тільки зрадник. Висновки з цього пропоную зробити кожному самостійно для того, щоб знищити в собі байдужість і діяти. Діяти самостійно й рішуче, як це робили наші пращури – запорізькі козаки. І гріх, і злочин віддати за іноземні папірці, без бою, загарбникам землю, вкриту могилами й политу кров'ю багатьох поколінь пращурів.

Отож, підсумовуючи, можна ствердити, що захист національних інтересів теперішньою владою – неможливий, неможливим є визначати сучасну Росію дружнім або братерським утворенням.

Зважаючи на нездатність чинної влади захистити національні інтереси в інформаційному просторі, закликаю всіх блогерів систематично давати відсіч в Інтернеті підступним діям російської влади та її українських поплічників, які ведуть проти України нещадну інформаційну війну. Одночасно пропоную написати лист Володимиру Путіну в традиційному для наших пращурів, запорізьких козаків, стилі й зібрати під ним електронні та, за можливості, живі підписи громадян України.

Зволікання може призвести до чергової, на кілька століть, трагедії українського народу. В цьому випадку ганебний принцип «моя хата – скраю» не врятує нікого.

Леонід ТАРТАСЮК,
інженер та винахідник

ТАК ДУМАЮ

СВОГО НЕ ЦУРАТИСЬ...

«Просвіта» заснована освіченими українцями, у яких була мета – викорінити в поневоленій Україні безграмотність і натуру суспільства «моя хата скраю»... Вона заснована в поневоленому безграмотному селянському суспільстві. А нині маємо вільну освічену Україну, але зі знищеним селянством, із занепалою діяльністю «Просвіти». І принцип «моя хата скраю» не зник.

Для того, аби долучитись до вирішення нинішніх проблем, я вступив у «Просвіту» й закликаю патріотичних громадян наповнювати її ряди і цим активізувати діяльність цієї найдавнішої громадської організації. І не дивімося, хто ми є. Можна бути успішним бізнесменом, але це ще не успіх. Бо яка користь із того громаді, якщо ти стоїш осторонь громадського життя? Неприйнятна інша ситуація, коли політики, скориставшись довірою громадян, дорвавшись до влади, забувають про свої обіцянки, сіючи в людях розчарування і безнадію, як це зробив Віктор Ющенко.

Тому чесні люди повинні гуртуватись коло історично заснованого просвітницького осередку. І таке єднання – уже початок практичної роботи. Хай і без підтримки чиновників та держави. Зрозуміло, що для початків потрібна якась мінімальна каса взаємодопомоги. Отож без членських внесків тут не обійтися. І не дивуйтесь, бо, напевно, вже забули, що, скажімо, членські внески комсомольців на рік становили 24 копійки, але на той час це було дві хлібини, вартість яких нині – більше 10 гривень. Тож одногривнева місячна підтримка нашого товариства – хіба це багато. Загалом же вийде чимала сума, оскільки нас, просвітян, багато. І тоді не доведеться йти до влади з простягненою рукою, аби розвивати просвітницьку роботу.

А вона може бути різною: можна почати зі школи, із виховання в дітях менталітету господаря своєї землі, своєї держави. Бо програма «Живе пиво» дуже вже розвиває злочинність серед молоді. Отож вчити й навчити дітей можна живим прикладом, яким, скажімо, може послужити і моя господарка. Тому я запрошую вчителів приїжджати з групами діток до мене, аби подивились, як зимують корови, коні, кози, як працюється господарям. Зрозуміло, що вони, може, і не стануть на мій шлях, але любов до землі, до всього живого у них таки пробудиться. А це вже добрий початок і перший крок у вихованні юні...

Михайло ГУМЕНЯК,
м. Івано-Франківськ

ВИСТАВКИ І ЮВІЛЕЇ

«Художник Богдан Губаль – найкреативніший митець Прикарпаття...», – так сказав директор художнього музею Михайло Дейнега на відкритті виставки його творів у залі Спілки художників, присвяченій 60-річчю від дня народження і 35-літтю творчої діяльності.

У ВЕСЕЛКОВІЙ ГАМІ КОЛЬОРІВ

У колі рідних і друзів

Відкрив виставку, у переповненому залі, директор Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника Анатолій Грицан. Поблагословив ювіляра та помолився за нього та родину керуючий Коломийсько-Чернівецькою єпархією УГКЦ єпископ Микола Сімкайло, давній шанувальник творчості ювіляра. Вітали винуватця торжества начальник управління культури облдержадміністрації Володимир Федорак, заступник голови міста Михайло Верес, академік Володимир Качкан, професори. А студенти інституту заколядували й повіншували колеґу по цеху.

Народився пан Богдан18 січня на Сколівщині. Закінчив Львівський інститут прикладного та декоративного мистецтва ім. І. Труша. За призначенням працював у Казані. З 1979 р. працює в техніках акварелі та декоративно-прикладного мистецтва (ткацтво). З 1984 р. – у Івано-Франківському художньо-виробничому комбінаті. Обирався головою правління Івано-Франківської обласної організації Національної спілки художників України.

У 1996 році на Міжнародному симпозіумі у м. Хуст познайомився з творчістю художників Закарпаття, Угорщини, Румунії. Там і створив серію акварелей «Зародження життя», гобелени «Повороти долі», «Відкриття над гніздом», «Політ над хмарами», які стали важливою віхою у творчому житті, що проявилися в особливій увазі до білого кольору.

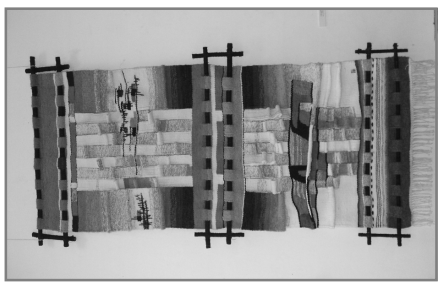
Учасник і організатор багатьох Всеукраїнських симпозіумів, зокрема, Всеукраїнського симпозіуму зі скульптури (1998), Міжнародного симпозіуму «Орнаментальне ковальство» (2005).

Його твори відзначені багатьма нагородами й дипломами виставок, а за гобелени «Княжа гора» (1998), «Розп'яття» (1998), «Зустріч» (1998). Б. Губаль удостоєний премії імені Василя Стефаника в номінації «декоративно-прикладне мистецтво», за дизайн експозиції літературного музею Прикарпаття – премії імені Івана Вагилевича, за дизайн Музею визвольних змагань імені Степана Бандери – премії імені Ярослава Лукавецького.

2001 р. за вагомий внесок у розвиток культури і мистецтва, вагомі творчі здобутки удостоєний почесного звання «заслужений діяч мистецтв України». 2002 р. за дизайн та розробку інтер'єрів Б. Губаля прийняли акредитованим членам Української академії архітектури.

Гобелени автора оздоблюють інтер'єри резиденції глави Коломийсько-Чернівецької єпархії, холів «Промінвестбанку», облдержадміністрації і багатьох громадських та житлових споруд.

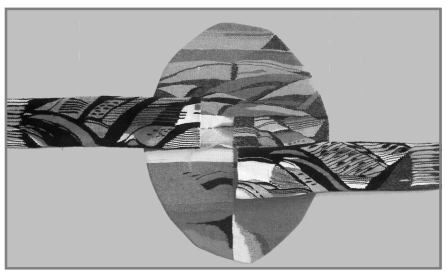
З 1999 р. працює в галузі дизайну книги. З 2003 р. працює доцентом кафедри дизайну історії і теорії мистецтва Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, а 18 січня цього року йому присвоїли звання професора.

Твори Б. Губаля зберігаються в музеях Івано-Франківська, Казані, Львова, Хмельницького, Києва, Вінніпега, Торонто, приватних колекціях Німеччини, Польщі, Австрії, Великобританії, Франції, США...

Його творче кредо: «Вічний рух і одна мить». На ювілейній виставці представлений класичний гладкотканий та експериментальний текстиль різних періодів, що дає цілковите уявлення про різносторонність та різноплановість творчості й одночасно показує мистецький почерк автора. На мене справили враження неймовірне багатство кольорів і робота «Сходження Святого Духа».

Просвітяни зичать ювілярові творчого довголіття і запрошують краян відвідати виставку й насолодитися непересічною творчістю найкреативнішого митця краю.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ФЕСТИВАЛІ

ВСІ МИ – ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!

Вже 19 років управління освіти облдержадміністрації проводить для учнів шкіл фестиваль «Всі ми – діти твої, Україно», на якому учасники представляють мистецтво своєї національності, з коріння якої проростають. Це вокальні й танцювальні гурти, родинні ансамблі, вокалісти, танцюристи – представники польської, російської, вірменської, грузинської, єврейської, сербської, корейської, молдовської, татарської, циганської, грецької національностей. Звичайно, корені національні так тісно переплелись, що кожна дитина вважає себе українцем, але не забуває культуру своєї корінної національності. А цей фестиваль дає можливість усім представити у всій красі свої мову, танець, музику, костюм, витвори мистецтва. Саме так з першого фестивалю вчинила вірменська родина Асатрян – Гарік і Маріам. Тепер вони вже закінчили Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, а Маріам щоразу вітає фестиваль піснею. На цей раз вона презентувала свої керамічні вироби, в яких переплелись українсько-вірменські техніки гончарства й українські орнаменти і форми.

Разом із привітанням начальника головного управління освіти облдержадміністрації Зінаїди Болюк учасники фестивалю почули щирі вітання від Генерального консула Російської федерації у Львові Олега Астахова, а також – музичні вітання від творчого колективу «Рідні наспіви» (аж 50 осіб) середньої загальноосвітньої школи-інтернату народного мистецтва для обдарованих дітей ім. В. Г. Захарченка Краснодарського краю Російської Федерації та її керівників – заслуженого працівника культури РФ, України і Кубані Валентини Ярешко, голови Товариства українців Кубані Миколи Сергієнка, Юрія Олейника, Володимира Корчевського.

Фестиваль проходив на базі ЗОШ № 11, де працівники створили сприятливі умови для учасників. Хоча як зала так, і сцена були занадто малими, все ж творчим дітям приємними були гарячі оплески, усмішки щасливих глядачів і активна підтримка. Треба віддати належне, що незмінна відповідальна за фестиваль спеціаліст управління освіти Віра Парипа й керівництво забезпечили подячними грамотами і цінними

Учасників фестивалю вітає начальник головного управління освіти облдержадміністрації Зінаїда Болюк

подарунками учасників фестивалю і гостей, подбала про подарунки і російська община. Журі фестивалю відзначило найкращих виконавців зі шкіл і активність національних громад.

Дарували чудові національні танці ансамбль «Радість» ЦДЮТ (керівник – Любов Харебіна), «Коломийка» (керівник – Уляна Почемсана), а також російський фольклорний ансамбль ЗОШ № 3 (керівник – Галина Дубей), які відзначені другим і третім місцями. Відзначені дипломом за перше місце Назар Іванішин із ЗОШ № 8 (Коломия), Марфа Ахматова, Вікторія Петрова, дует Соломії Плетеницької та Володимира Пахалєва із ЗОШ № 3 (Івано-Франківськ), Діана Ендрюс із Завійської ЗОШ (Калуський район), Ілона Кошелько із Чернелицької ЗОШ (Городенківський район). Дипломом за друге місце – Аліна Чекурова (ЗОШ № 7), Аліна Кім (ЗОШ № 3), Марина Стефанів (школа-гімназія № 3, м. Івано-Франківськ), Христина Боднарчук (Снятинська ЗОШ ім. В. Стефаника), Сузанна та Аріна Мірзоян із Лючанської ЗОШ (Косівський район). Відзначені дипломом за третє місце: Рая Михайлюк-Корницька (ЗОШ Коломийського району), Олександра Послєдова (Долинський природничо-математичний ліцей), Вероніка Бучко (ЗОШ № 12, м. Івано-Франківськ), Мар'яна Йодіч (Бурштинська ЗОШ № 2), дует Діхаміджія (Городенківська ЗОШ № 2), Долинська суботньо-недільна школа «Перла».

Учасники фестивалю вдячні музичним керівникам, батькам, вчителям і організаторам за свято національних культур і можливість проявити себе. До нових зустрічей і перемог.

Любов ЗОРІНА

ПОДОРОЖІ

(Закінчення. Поч. у № 2, 3)

У ФРАНЦІЇ...

В'їхали на територію держави, їдемо, а мені здається, що ми – на східній Тернопільщині. Подумав: нам би трохи «льосу» у 1918 році й тепер було б нам не гірше, ніж сучасній Франції. Невдовзі в'їжджаємо в Париж. Сучасні типові будинки, які нічим не відрізняються від мікрорайону «Сихів» у Львові.

Відвідали ми найбільший ринок квітів. Вражає. Українки купували кактуси. Казали, що удвічі-втричі дешевші, ніж в Україні. Далі – годинна екскурсія на кораблику каналами міста. Канали чисті, немає водоростей. І місто стало ще приємнішим, рідшим.

ХОЧУ В ЄВРОСОЮЗ!

Невеликий перепочинок – і автобусом за місто, десь на 20 км вглиб країни, у XVII століття, музей під відкритим небом – Заансесхенс. Сільце, де вітряки сусідують з зеленими будиночками, і складається враження подорожі в часі. Симпатичні дерев'яні хатинки були зібрані зі всієї Голландії. Вони знайомлять нас із національними ремеслами країни: виготовленням дерев'яного взуття (кломків), яке досі використовують голландці, виробництвом знаменитого голландського сиру, яке почалося в сиву давнину й було відповіддю на потребу моряків, які вирушали в далекі подорожі.

Далі знайомимося з середньовічною Голландією відвіданням маленького містечка рибалок – Валенда. Дуже вдале поєднання історії і краси краєвидів, численні канали, розвідні мости, мініатюрні зелені будиночки рибалок, у яких і нині живуть місцеві жителі, морський порт, надзвичайна чистота – все, як у казці.

Поблукали старовинними вуличками, набережною, подихали свіжим морським повітрям, сфотографувались біля пам'ятника рибалці. Відвідали рибний бар, де посмакували особливим даром моря – голландським оселедцем спеціального засолу. Смачно, але дорого для нас. Бутерброд із оселедцем – 25 грн. Повертаємось в Амстердам. Ночуємо і вранці поспішаємо у Францію, омріяний з дитинства Париж.

Коли ми в'їхали в Бельґію, замість корів та овець з'явились коні. Зупинилися на санітарній зупинці. Захотів щось прохолодне випити. Беру за малюнком і читанням нашої туристки – це сік. Відкрив, п'ю, а це – дрінк. Потім побачив дрібненькими буквами аналогічний напис. Ще раз переконався, що туристові знання іноземної мови конче необхідне.

Зупиняємося в центрі міста, беремо екскурсовода Владиславу (родом з м. Донецька), яка веде автобусну екскурсію Парижем.

Склалося враження про культурну столицю світу. Зупиняємося на березі Сени, недалеко від Тріумфальної арки. Частина туристів поплила кораблем по Сені, а частина мала вільний час і блукала центром міста. Біля 9-ої вечора подалися в готель, на околицю міста. Вранці – екскурсія. Знайомимося з визначними місцями, про які знаємо з книжок французьких письменників. Їдемо на острів Сіте. Переконуюся, що мав рацію Е. Хемінгвей, який якось сказав: «Якщо тобі пощастило і ти в молодості побував у Парижі, вважай, що ти щасливий».

Перша зупинка біля знаменитого Собору Нотр-Дам, або Собору Паризької Богоматері, спорудження якого закінчили в 1345 році. Це архітектурне диво було під загрозою знищення в часи Французької революції 1793 р. Одна з наших туристок плакала від щастя, що мала можливість тут побувати. Далі – по мосту мистецтв до Інституту Франції. Краяни, уявіть собі: Інститут України! Цей будинок зведений ще 1665 року як навчальний корпус. Але 1806 року Наполеон наказав перевести інститут Франції, який був утворений в 1795 р. злиттям п'ятьох академій. Тож уже третє століття під одним дахом на світовий авторитет Франції працюють п'ять академій.

О дев'ятій вечора з площі Згоди від'їжджаємо через Німеччину у ще більш дорогу Україну. Через день ночуємо у Врацлаві (Польща). Ще і ще раз переконуюсь, що Євросоюз для «маленького українця» – це шанс бути шанованою людиною, мати доступ до якісних послуг і якісних та дешевих товарів, якісного дешевого, а то й безкоштовного навчання. Молюся за це щоранку.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Просвітяни краю щиро вітають із днем народження депутата обласної ради, голову обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка **Степана ВОЛКОВЕЦЬКОГО** та заступника голови ОО ВУТ «Просвіта» **Петра АРСЕНИЧА.**

Нехай множаться гаразди в житті, повниться радістю душа, збуваються всі мрії та надії.

Здоров'я, рясних Божих благословень, успіхів у праці на благо українського народу!

Правління обласного та міського об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

* * *

Івано-Франківське міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітає вельмишановну **Вірославу СІМОНОВИЧ,** славну патріотку України, члена Ради міського об'єднання товариства, Почесного члена товариства з днем народження!

Прийміть від нас, просвітян Івано-Франківська, слова вдячності за Ваш особистий внесок у боротьбу за здобуття національної незалежності України, розвиток і утвердження української мови, у консолідацію патріотичних сил держави, за активну участь у виборчих кампаніях в Україні.

Велика подяка Вам від нас за активну участь у діяльності «Просвіти».

Бажаємо Вам щасливого сьогодення, світлого майбутнього, енергії та наснаги на ниві духовного відродження!

Міцного здоров'я і многих благословенних літ!

З роси і води!

З повагою голова товариства професор Василь БОЙКО, відповідальний секретар Наталія СИНИЦЯ

БІБЛІОФІЛ

ВІДЛУННЯ ГІРСЬКИХ ГРОМІВ

Хочу у доступний мені спосіб поділитися з читачами враженнями від прочитання нової книжки письменника Геннадія Бурнашова «У горах громи гудуть...» Уже в самій назві резонансом розкотисто звучить тема і сюжет документальної повісті. Сюжетом послужила давно минула подія, яку дослідив автор: Гуцульське повстання 1920 року на Косівщині.

Так, в історичних виданнях, підручниках побіжно згадується ця подія. Кілька речень скромно позначають чийсь героїзм і водночас трагізм долі. У Геннадія Бурнашова вийшла розлога розповідь і про сам хід Гуцульського повстання, і про його учасників. Віддана добра данина пам'яті цим героїчним людям, особливо головним особам повстанської драми і власне трагедії, бо й сам час, коли жили і діяли ці люди, був забарвлений у густо трагедійні інтонації. Цей час я для себе називаю середньовіччям XX століття.

Письменник детально розглядає біографії керівників Гуцульського повстання, зокрема Дмитра Карабчука, уродженця села Голови. Чимало сторінок автор віддав Михайлові Горбовому, використавши і його щоденникові записи, від яких в окремих місцях серце зіщулюється від болю до людських страждань від нелюдських катувань польськими жандармами.

Є в книжці й інші розділи, які розкривають жахітливі сторінки сталінських репресій, зокрема про Дем'янів Лаз. Є тут кілька портретів людей героїчного чину.

Знаходимо і своєрідну Довбушіану Геннадія Бурнашова із цікавими історичними знахідками. І як відголосся колишньої діяльності письменника в туристичній галузі маємо в книжці описи кількох туристичних маршрутів мальовничою Гуцульщиною. Таким чином, вийшла велична картина історії і буття цього дивного краю, змальована скупими штрихами слів письменника.

Викликає подив і зачудування подвижництво Геннадія Бурнашова, потяг якого до красного письменства не може здолати неміч і напади хвороби. Він і надалі творить для людей, забуваючи про біль плоті, бо має сильну волю до життя і велику любов серця та душі до Слова, яке є Богом.

Василь БАБІЙ

СЛОВО СЕРЦЯ

БУДЬ, ЯК ВІН

Націоналіст – завзятий,
це титан звитяги.
Має волю сильну – вартий він поваги!
Націоналіст – жертовний,
це володар духу.
За Націю рідну гордо прийме муку!
За це він не хоче ні зарплат, ні слави –
Лише благ для рідних Нації й Держави!
Він не варвар дикий, а лицар-мислитель,
Патріот-державник, провідник-учитель!
Націоналіст поважний,
вірний син народу.
Не терпить наруги й цінує свободу!
Націоналіст духовний,
щиро вірить в Бога,
У світи пізнання йде його дорога!
У лиху годину він стає у лаву,
Мужньо захищає Націю й Державу!
Берім приклад з нього
і з його наснаги,
Це – людина честі і варта поваги!

Василь ШИЯН

ЗНАЙ НАШИХ!

ДОБРИЙ ПОЧАТОК

Відбувся фестиваль «Долина надії». Він проходив у с. Бояни Чернівецької області у відпочивальному комплексі «Сонячна долина».

У фестивалі брав участь молодий виконавець з Івано-Франківська Роман Попадюк – вихованець Клубу обдарованих дітей обласної «Просвіти». І виступив вдало. Як естрадний вокаліст зайняв друге місце із 15 учасників. Відзначили його пісні «Спогад» і «Душа». Журі здивувало, що слова і музику написав сам виконавець. Голова журі – заслужений артист України А. Дуда відзначив пісню «Спогад», яку Роман натхненно виконав на гала-концерті.

Варто зауважити, що у фестивалі також брали участь учасники з Молдови, Кам'янця-Подільського, Коломиї, Києва, Одеси, Вірменії та інших близьких і далеких місць.

Нестор МАРТИНЕЦЬ,
член НСЖУ

ЖИТТЯ, ЯК ВОНО Є

БУДЕМ ВІЧНО МОЛОДІ

Минулої суботи у Народному домі «Просвіта» вже вдруге провели вечір відпочинку «Кому за 40...». Свято припало до душі присутнім статечним панам та панянкам, яким так хочеться теплого живого спілкування, затягти в гурті на повний голос улюблену пісню, а хто ще має азарт – танцювати вальс, польку, коломийку... Бо де ще буде така можливість?

А щоразу тут, окрім танців, – різноманітна програма. Щоб було цікаво і неповторно, мізкує завідувач культурно-масової роботи обласної «Просвіти» Михайлина Боднар. Ось, приміром, цього разу відбулася презентація родини Вівчаренків із с. Угринова. У залі були виставлені пам'ятні родинні фотографії, вишукані страви, приготовлені за власними рецептами і представлені для дегустації присутнім. А потім іменинники співали пісні, які люблять виконувати у себе вдома у вільний час.

У якому віці приходить кохання? Скільки разів можна кохати і звідки його чекати? Відповіді на ці запитання вам ніхто не дасть. Але писати про ці найвищі почуття не заборонено і в найповнішому віці. На вечорі відпочинку власні вірші про високі почуття читали Степан Дасевич і Василь Процюк. А між читанням – танці, задушевні романси у виконанні Ореста Турка.

Їх змінювали цікаві поради садовода Василя Романка. Пізніше продовжувалась дегустація різних видів меду й продуктів бджільництва, які підготували і про їхню користь розповідали бджолярі Григорій Колибаб'юк і Василь Бак. Поміж танцями веселила усіх своїми коломийками старша пані Надія Легун.

Отож за чотири години наспівалися всі до хрипоти й натанцювалися, набралися позитивних емоцій, забувши про болячки.

Надалі визначилися проводити такі вечори відпочинку останньої суботи кожного місяця з 16 год.

М. Б.

КОНКУРСИ

ЗАДЛЯ РОЗВОЮ КРАЮ

Щороку обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка оголошує **конкурс на здобуття премії імені Марійки Підгірянки.** Цьогоріч ми теж не відходитимемо від традицій і чекаємо на учасників конкурсу, результати якого будуть підбиті **15 квітня.**

Конкурс проводиться в чотирьох номінаціях: **література, публіцистика, мистецтво,** а також – **за активну просвітянську роботу.**

Отже, чекаємо на вас, літератори, митці, публіцисти, художники. Звертатимемо увагу на вашу участь у просвітянській роботі. Адже право рекомендувати вас матимуть правління районних, міських та обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Не забудьте додати стислу анотацію, довідку про автора, витяг із протоколу первинного осередку «Просвіти»!

Чекаємо на ваші роботи до 5 квітня.

Нагадуємо, що роботи приймаються тільки за 2011 рік.

ВІДКРИТІ ІМЕНА

КОСТЯНТИН БОБИКЕВИЧ І БОБИКЕВИЧІ

(Закінчення. Поч у № 3)

Після закінчення Львівської гімназії та учительської семінарії Олекса Бобикевич учителював у с. Слобідка-Болехівська (нині – Долинський р-н), з 1900 р. – у м. Стрию. Він – автор комедії «Настоящі» (видана друком у Львові Драматичним товариством ім. І. Котляревського), поеми «В небі» (проти тодішніх виборів), рецензії на виставу за п'єсою Л. Толстого «Власть тьми» в українській постановці (1901). вірш Олекси Бобикевича «Верніться, сни мої прекрасні» композитор О. Нижанківський поклав на музику. Посмертно видана його поема «На спомин святошного обходу роковин М. Шашкевича» (1893, 1911).

...Остап Бобикевич народився 04.09.1889 р. у с. Слобода-Болехівська. За фахом – інженер-лісівник. Випускник Віденської лісової академії. У листопаді 1918 р. був обраний управителем Управи державних лісів Калущини. А за Польщі – єдиний українець-інженер Станиславівської Окружної інспекції з охорони лісів. Але впродовж року був переведений до Центральної Польщі.

Його стихією була музика. Він – піаніст, композитор, музичний критик, публіцист. Виступав під псевдонімом Тирса Орест. Помер 19.07.1970 р. у м. Мюнхен (Німеччина).

...З роду Бобикевичів і **Клавдія Бобикевич-Сора** (10.11.1896 р., м. Вижниця, Буковина – 08.08.1971, м. Вирадин (Орадя), Румунія). Українська письменниця і мемуаристка. Виступала під псевдонімом Кабе. Клавдія – дочка Ізидора і Марії з Устияновичів Бобикевичів, онука Миколи Устияновича. Проживала у с. Вікторів, а з 1905 р. – у с. Саджавка (з перервою на навчання у Швейцарії 1912–1914 рр.). У жовтні 1927 р. написала «Мої спомини». Цього ж року видала «Українські таланти». Друкувалася у «Великому ілюстрованому календарі» «Прут» на рік 1926» (Коломия, 1925). Авторка статті-розвідки «Корнило Устиянович: маляр, поет і письменник (1938).

* * *

...У родоводі Бобикевичів були й інші яскраві та самобутні особистості, які в задушливій атмосфері колоніального стану Галичини, свідомі свого призначення, самовідданно, до самозречення заради народної справи працювали в царині розвою української національної духовності й культури. Серед гурту будителів і просвітителів галичан виокремлюється болісно-чутлива душа молодого педагога Станиславівської гімназії **Константина (так тоді писали) Бобикевича** на тлі його величаво-трагічного життя. Того року, 1884-го, коли він пішов у засвіти й упокоївся на цвинтарі села Пасічна (нині – у межах м. Івано-Франківська), його товариш з університетської пори Іван Франко з жалем і скорботою промовив: «...На жаль, і сей автор умер передчасно (1884), не розвинувши як слід своїх здібностей».

Ці рядки Івана Франка стосуються якраз Костянтина Бобикевича. Є згустком почувань – болючої втрати на ниві галицько-українського письменства. Гімназійний товариш К. Бобикевича – письменник Володимир Масляк (1858–1924), який виступав у літературі під псевдонімами Залуквич, Бережанець, Ратай, Овсій Паленичка та ін., того ж року згадував (особливості мови збережені. – В. М.): «В році 1881 (не тямлю котрого дня) зимою зібралось нас кількох в редакції «Зорі». На полі белетристики – сказав тогди редактор (Ом. Партицький. – В. М.) до нас – появляєсь вже другий незвичайний талант. Крім Василовича зголосив ся до «Зорі» і Кость Бобикевич; в однім зі слідуючих чисел буде надрукована перша єго гумористична повістка».

І дійсно: у журналі «Зоря» – попереднику «Літературно-Наукового Вістника», – в якому друкувалися Іван Франко, Наталя Кобринська, Іван Нечуй-Левицький, Олена Пчілка, Володимир Масляк, Кирило Устиянович та інші українські письменники з Галицької і Наддніпрянської України, 1881 року опублікована перша гумористична повість Костянтина Бобикевича з життя галицького студентства «Клопоти «скінченого» академіка», а в наступному році – «На обзоринах». Уже по смерті письменника-гумориста, у 1905 р., львівський часопис «Руслан» опублікував його повість «Жертва панського весілля» (написана 1882 р.), де автор змалював важкі умови навчання вихідців з народу за австро-польських часів, знущання польської шляхти з українського населення Галичини. У рукописах залишилося дві частини незакінченої повісті «Два женихи».

Лише це суцвіття творчого набутку Костянтина Бобикевича красномовно засвідчує про природну мудрість і письменницький талант його особистості, яка зарано згоріла у тяжкій праці.

Народився Костянтин Бобикевич у селі Старі Скоморохи (нині – Галицький р-н) у сім'ї вчителя. Мабуть, генетично так закодовано у родоводі Бобикевичів, що вони виявляли себе на педагогічній і письменницькій ниві.

Навчався у Бережанській гімназії, яку закінчив 1878 року. У гімназії мав багато друзів-однодумців, а серед них – і його краянин Володимир Масляк із села Серники Середні (нині – Діброва Рогатинського р-ну). У Бережанській гімназії світогляд обох формувався під впливом читання львівського часопису «Правда». Про ті гімназійні роки В. Масляк згадував: «...Мені пригадалося разом те веселе містечко, той малий Львів, як єго звали за моїх часів звичайно; мимоходом згадалися ті часи неповторної молодости, що в них бачив я дітваком многих, многих учеників старших до мене, русинів з роду, що дійсно приміром всій тодішній молодежі були, з котрих сегодні богато одзначаються гарячим патріотизмом і любов'ю до всего, що своє, рідне. Я погордувався в душі, що з тої гімназії, де і я вчився, Русь собі богато щирих синів виховала, що з відтам вийшла сила, що вже першим виступом своїм звернула, на себе увагу світлої публіки. Мені прийшли в кінці на гадку сімдесяті роки, в котрих між молодежею бережанською часопись «Правда» розпалювала святий огонь свіжіших ідей. **А між тими учениками, що тогди славились межи нами патріотизмом, ясніла стать покійного, доброго нашого товариша Костя Бобикевича»** (Виділено нами. – В. М.).

Навчання у Бережанській гімназії підірвало здоров'я К. Бобикевича. Тож вимушений був поїхати до батьківського дому – у с. Вікторів на відпочинок і лікування. Тут він під впливом європейської белетристики розпочав свою літературну працю – роботу над першою повістю «Клопоти «скінченого» академіка», в якій (та й інших) «живим і сердечним гумором подав правильну характеристику життя галицької інтеліґенції другої половини XIX століття.

Попри недугу Костянтин Бобикевич 1880 року зумів закінчити Львівський університет, де брав активну участь у студентському житті, зокрема, студентського товариства народовецького характеру «Дружній лихвар». До речі, це товариство існувало впродовж 1871–1882 років, згодом перейменоване на «Академічне братство». Тут К. Бобикевич заприятелював і зблизився з Іваном Франком. Він обирався головою «Дружнього лихваря». Був у вирі громадського і студентського руху, переймався життям вітчизни і рідного народу. Товариство влаштовувало вечори, присвячені Т. Шевченкові, Г. Квітці-Основ'яненку, читання «рефератів» про творчість І. Нечуя-Левицького, Е. Золя, Г. Гейне. Заходами «Дружнього лихваря» розшукали і впорядкували могилу Маркіяна Шашкевича.

Виснажлива учительська праця у Станиславівській гімназії, громадсько-культурна діяльність у філіях «Просвіти» і «Бесіди» остаточно підірвали кволе здоров'я Костянтина Бобикевича. У червні 1884 року він – у Львівських медиків. Однак лікарська профілактика вже була безсила. 9 вересня 1884 року серце письменника і педагога Костянтина Бобикевича зупинилося...

* * *

Ще 15 квітня 1990 року науковець і краєзнавець Юрій Угорчак у статі «Предковічні могили» у газеті «Прикарпатська правда» звертав увагу громади міста: «Всіма забута могила українського письменника і педагога Костянтина Бобикевича в Пасічній (Івано-Франківськ). Могила затоптана, хрест похилився, напис ледве можна розібрати...»

Чи щось змінилося з того часу? На жаль, жодних змін на краще: матеріальна захланність сучасників проковтнула пам'ять про Костя Бобикевича. У часі нинішніх суспільно-економічних веремій нема діла до пам'яті про письменника і педагога – ні в пам'ятно-охоронних інстанцій, ні у педагогічної громади, ні в письменницького товариства.

Володимир МОРОЗЮК,
письменник, історик

ПРОЕКТИ

МОЛОДА СІМ'Я ПРИКАРПАТТЯ

Під такою назвою стартував телевізійний проект, який організували обласне телебачення «Галичина» та Молодіжна адміністрація Івано-Франківської області. Генеральний партнер – будівельна компанія «Мельник».

У проекті можуть взяти участь молоді сім'ї області (батьки віком до 35 років), в яких є хоча б одна дитина (віком від трьох років). Головний приз — однокімнатна квартира в Івано-Франківську.

Для участі в проекті треба заповнити анкету й надіслати її разом із відео презентацією своєї сім'ї на електронну пошту **molodizhna2010@gmail.com.** З анкетою можна ознайомитися на сайті Молодіжної адміністрації Івано-Франківської облдержадміністрації **http://molodizhka.if.ua** або на сайті газети «Галичина» **www.galychyna.if.ua**